

ONDERZOEK JANSSEN & VAN DER PLAS
STAND VAN ZAKEN 13 JANUARI 2004

Idee:

Een onderwijsverandering vormgeven vanuit de zienswijze dat een school een complex adaptief systeem (CAS) is.

  Systeem: je trekt een grens om interacterende actoren en je noemt dat een systeem;

  Adaptief: het systeem kan de tweede keer anders reageren op interventie X dan dat het gereageerd heeft op de eerste keer interveniëren met X;

  Complex: je weet niet van te voren wat de reactie is van het systeem op een interventie X.

Oriëntatie:

1) *Lezen van geschriften* die gaan over systemen en complexiteit op het gebied van organisaties en van geschriften die gaan over “het nieuwe leren” (vraaggestuurd onderwijs). We zijn hierbij op zoek naar een methodiek om een interventie te plegen waar we de CAS-bril ophebben.

Auteurs:

Argyris & Schön, Axelrod & Cohen, Beats, de Caluwé, Checkland, Glanville, Homan, Kok, Lengkeek, Pagano, Ratering en Hafkamp, Senge, Stacey, Vahl, Weggeman, Wierdsma

2) *Gesprekken met deskundigen*. In deze twee gesprekken (van anderhalf uur ieder) wilden we onze kennis en ideeën spiegelen en aanvullen.

Geprekspartners:

  Prof.dr.ir. Weggeman. Gespecialiseerd in kennismanagement. In dit gesprek kwam naar voren dat er nog weinig concreet vanuit de CAS-zienswijze is toegepast in organisaties. Een onderzoeksrichting zou kunnen zijn om kenmerken van een complex adaptief systeem te scoren voor een organisatie (bv. middels vragenlijsten) en vervolgens te bepalen of de CAS-zienswijze relevante inzichten geeft over de organisatie.

  Prof.dr. De Zeeuw & mw. dr. Vahl. Gespecialiseerd in systeemdenken. In dit gesprek kwam naar voren dat wetenschap op twee manieren naar de wereld kan kijken: Cartesiaans (onafhankelijke en afhankelijke variabelen) en systemisch (interacterende actoren leveren een product). Bij de eerste zienswijze zoek je naar verbanden tussen stabiele objecten (bv. aantal onderwijsjaren en welbevinden). Bij de tweede zienswijze zoek je naar een methode waarmee het systeem zichzelf kan veranderen in de hoop dat het product dat het systeem levert verbetert. De Zeeuw en Vahl noemden twee methodes toegepast in twee bedrijven.

Plan

Toepassen methode De Zeeuw op het Northgo College op het onderwerp “beter recht doen aan verschillen tussen leerlingen”.

Bestede tijd (per persoon)

Lezen: 100 uur.

Gesprekken met deskundigen (inclusief voor- en nawerk): 10 uur.

Onderlinge gesprekken: 40 uur

Feedbackvraag

1. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen methode de Zeeuw, action learning en de klassieke sociaal wetenschappelijke benadering?

Marc Janssen

Johan van der Plas

13 januari 2004